

## TOPLUMSAL CİNSİYET DERSİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISINA ETKİSİ

İlknur Münevver GÖNENÇ<sup>1</sup>

Şenay TOPUZ<sup>1</sup>

Neslihan YILMAZ SEZER<sup>1</sup>

Serkan YILMAZ<sup>1</sup>

Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN<sup>2</sup>

### ÖZET

**Amaç:** Ebe ve hemşirelerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan üreme sağlığı sorunlarının önlenmesi ve azaltılmasında önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Ebe ve hemşirelerin toplumsal cinsiyet rolleri açısından eşitlikçi bir bakış açısı kazanarak meslek hayatına başlamaları, mesleki eğitim sürecinde aldıkları dersler ve içerikleri ile yakından ilişkilidir. Bu çalışma toplumsal cinsiyet dersinin, öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı üzerine etkisini değerlendirmek amacı ile yapılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmanın evren ve örneklemini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Ankara'daki bir devlet üniversitesinde ebelik bölümü üçüncü sınıfta okuyan ebelik öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma tanımlayıcı türde yapılmıştır. Veriler kişisel bilgi formu ve Altınova ile Duyan tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Çalışmanın verileri SPSS 21 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmamızda Toplumsal Cinsiyet dersini alan öğrencilerin Cinsiyet Ölçeği Algısı puan ortalamalarının, almayanlara göre daha yüksek olduğu, aradaki farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ( $p = 0,014$ ). Çalışmamızda çekirdek aileye sahip öğrencilerin ortalama puanlarının geniş ailelere göre daha düşük olduğu, aralarındaki farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ( $p = 0,01$ ). **Sonuç:** Çalışmamızın sonucunda toplumsal cinsiyet dersi alan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamalarının almayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet ve ilişkili kavramların ebelik ve hemşirelik bölümlerinin eğitim müfredatlarına eklenmesi, toplumsal cinsiyet rollerini konu alan hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi önerilebilir.

**Anahtar kelimeler:** Toplumsal Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet Rolü, Ebelik Öğrencisi, Algı

## EFFECT of GENDER COURSE on GENDER PERCEPTION

### ABSTRACT

**Introduction:** Midwives and nurses have important responsibilities in preventing and reducing reproductive health problems arising from gender inequality. It is very important for midwives and nurses to have equitable attitudes regarding gender roles and to provide service with the same egalitarian point of view for the people they serve and thus to cause them gaining an equitable point of view. **Aim:** The purpose of this study was to evaluate the effect of gender course on gender perceptions. **Method:** The population of this study was comprised of the third grade students of midwifery department during the 2017-2018 academic year at a state university in Ankara. All students were included in the study. The participants were informed about the purpose of study by the researchers before data collection and the volunteers were included in the sampling. The students filled in the data collection forms on their own. **Results:** It was found in our study that the mean score of Perception of Gender Scale of the students who attended the gender course were higher than the students who did not attend

<sup>1</sup> Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Ankara, Türkiye

<sup>2</sup> Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çorum, Türkiye

**Sorumlu Yazar:** Neslihan YILMAZ SEZER, [ylmzneslihan@hotmail.com](mailto:ylmzneslihan@hotmail.com)

Bu çalışmanın özeti 18 Nisan 2018 tarihinde "5th International Conference Quality and its Perspectives: Multidisciplinary Approach to Patient Care" kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

and, the difference was statistically significant ( $p = 0.014$ ). In our study, it was determined that the average score of students with nuclear families was lower than those with large families, the difference was statistically significant ( $p = 0.01$ ). **Conclusion:** This study suggests that gender lecture should be added to the curricula of health care professions such as midwifery.

**Keywords:** Gender, Gender Role, Midwifery Student, Perception

## Giriş

Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları tam olarak birbirinden ayrılması mümkün olmayan, bu nedenle de çoğu zaman birbirine karıştırılan kavramlardır. Cinsiyet kişinin kadın ya da erkek olarak gösterdiği genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikler olarak tanımlanırken, toplumsal cinsiyet kavramı ise kadın ve erkeğin sosyal olarak belirlenmiş kişilik özelliklerini, rol ve sorumluluklarını ifade etmektedir (Vatandaş, 2007). Toplumsal cinsiyet rolleri incelendiğinde toplumumuzda erkekler için aktif olan rollerin atfedildiği görülmektedir. Bu rollere örnek olarak; atılganlık, korkusuzluk, bağımsızlık, ihtirash olma, güç olma, saldırganlık verilebilir. Kadınlar için ise sevecenlik, duygusallık, bağımlılık, boyun eğicilik gibi pasif roller yüklendiği görülmektedir. Geleneksel toplumlarda bakım ve sevecenlik rolü verilen kadın, erkeğe sevgi ve alaka göstermekte ona itaat etmekte, bunun karşılığında ise güç ve iktidar ile ilişkilendirilen erkek evin geçimini sağlamakta ve aileyi koruma görevini üstlenmektedir (Elgün ve Yeniçeri Alemdar, 2017). Kadına ve erkeğe tanımlanan bu roller arasındaki farklar, kadınlar aleyhine bir ayrımcılık yaratarak, toplumsal açıdan kadınların ikinci plana atılmalarına ve erkeğe kadından daha fazla değer verilmesine neden olmuştur. Kadın erkek eşitsizliği toplumsal cinsiyette hakkaniyetin bozulmasına, kadının eğitim, sağlık, seçme ve seçilme hakkı gibi temel haklarında kayıplara sebep olmuştur (Durgun ve Gök, 2017; Özaydınlık, 2014) Bu temel alanlarda kayıplara bağlı olarak toplumun pek çok alanında kadın ve erkek arasında bir eşitsizlik durumu ortaya çıkmıştır (Durgun ve Gök, 2017). Bu eşitsizliğin en fazla göze çarptığı alanlardan birisi üreme sağlığıdır (Sezgin, 2015; Giray Şimşek, 2011; Akın ve Demirel, 2003).

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı yaşanan üreme sağlığı sorunlarının önlenmesi ve azaltılmasında ebe ve hemşirelerin önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Ebe ve hemşirelerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumlara sahip olmaları, hizmet verdikleri bireylere de aynı eşitlikçi bakış açısı ile hizmet vermelerini ve böylelikle onlara da bu eşitlikçi bakış açısını kazandırmaları açısından çok önemlidir (Kömürcü vd., 2016). Bireylere eşitlikçi bakış açısının kazandırılmasında eğitim önemli bir faktördür. Toplumsal cinsiyet eğitiminin katılımcıların, kendi yaşamları üzerindeki kontrol duygusunu ve öz-saygısını güçlendirdiği belirtilmektedir (Haris, Melas ve Rodacker, 1999). Ayrıca bu derslere devam edenlerin, cinsiyetçi yaklaşıma ve diğer toplumsal eşitsizliklere karşı farkındalık, özsaygı ve motivasyon kazandıkları belirtilmektedir (Stake, 2006; Stake ve Hoffmann, 2001). Bu anlamda ebelik eğitim müfredatında eklenen toplumsal cinsiyet dersinin, ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısını olumlu yönde geliştirmede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

## Amaç

Bu araştırma toplumsal cinsiyet dersinin toplumsal cinsiyet algısına etkisini değerlendirmek amacı ile yapılmıştır.

## Materyal ve Yöntem

### Araştırmanın Türü

Bu araştırma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

### Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Ankara’da bulunan bir devlet üniversitesinin ebelik bölümünde 2017-2018 eğitim öğretim döneminde üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmuştur. Üçüncü sınıfların seçilme nedeni ilgili sınıfta “Toplumsal Cinsiyet” dersinin seçmeli ders olarak veriliyor olmasıdır. Toplumsal Cinsiyet dersi 3. sınıf güz döneminde 14 hafta boyunca haftada 2 saat teorik olarak verilmektedir. Bu dersin kapsamında; toplumsal

cinsiyetin tanımı, toplumsal cinsiyetle ilgili temel kavramlar ve kuramlar, toplumsal cinsiyet kalıp yargıları ve cinsiyet ayrımcılığı, toplumsal cinsiyet ve kültür, medya ve toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyetin kadına, erkeğe, aileye ve topluma yansımaları, toplumsal cinsiyetin sağlık/ üreme sağlığına etkileri, toplumsal cinsiyetin ebelik mesleğine ve ebelik hizmetlerine etkisi, toplumsal cinsiyetle ilgili sorunlara çözüm önerileri ve ebenin rolü konuları teorik olarak işlenmekte ayrıca konuya ilişkin filmler izletilmekte ve öğrencilere konular ile ilişkili kitaplar önerilmektedir. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı güz döneminde üçüncü sınıfa kayıtlı 89 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerden 39'u toplumsal cinsiyet dersi almış, 50' si dersi almamıştır. Araştırmada herhangi bir örneklem hesaplama yöntemi kullanılmamış araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan, gönüllü olan tüm öğrenciler örneklem kapsamına alınmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; 18 yaş ve üzerinde olmak, toplumsal cinsiyet dersi alan öğrenciler için derse düzenli devam etmek ve devamsızlık nedeniyle dersten kalmamak, toplumsal cinsiyet dersi almayan grupta yer alan öğrenciler için toplumsal cinsiyetle ilgili herhangi bir formal eğitime katılmamış olmasıdır. Öğrencilerin tamamı çalışmaya dahil edilmiştir.

### Verilerin Toplama Araçları

Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

**Kişisel Bilgi Formu;** tanıtıcı özellikleri içeren 11 sorudan (yaş, aile tipi, anne ve baba eğitim düzeyi, v.b) oluşmaktadır.

**Toplumsal Cinsiyet Algı Ölçeği** (Perception of Gender Scale); Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen ve geçerlilik güvenirlik çalışması yapılan Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ), özellikle yetişkinlere uygulanabilecek şekilde geliştirilmiş bir ölçek olup, bireylerin değişik alanlara ilişkin toplumsal cinsiyet rollerini nasıl algıladıklarıyla ilgili tutumlarını ölçme özelliğine sahiptir. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,872 olarak bulunmuştur. Geliştirilen bu ölçekte toplam 25 madde bulunmaktadır. Maddelerin 10'u olumlu, 15'i olumsuz olarak yazılmıştır. Beşli Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte, katılımcıların her bir maddeyi "tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), tamamen katılmıyorum (1) olmak üzere derecelendirmesi istenmektedir. Ölçekte 2., 4., 6., 9., 10., 12., 15., 16., 17.,18., 19., 20., 21., 24. ve 25. maddeler tersine çevrilerek toplam puan bulunmaktadır. Buna göre, ölçekten alınabilecek puanlar 25- 125 aralığında olup, yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğunu ifade etmektedir (Altınova ve Duyan, 2013).

### Araştırmanın Ön Uygulaması

Hazırlanan veri toplama formlarının anlaşılabilirliğini ve kullanılabilirliğini belirlemek amacıyla örneklem sayısının %10'nu olan 9 öğrenci ile ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama ebelik bölümü dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılmış, ön uygulama sonucunda formda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

### Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde dersler tamamen bittikten sonra toplanmıştır. Veri toplama işlemi öncesinde araştırmacılar tarafından, öğrencilere çalışmanın amacı konusunda bilgi verilip gönüllü olanlar örnekleme dahil edilmiştir. Araştırmacılar veri toplama formlarını öğrencilere tanıtmış, doldurulması konusunda bilgi vermiştir. Veri toplama formlarını öğrenciler bireysel olarak doldurmuşlardır. Formlarda öğrencilerin kimliğini belirlemeye yönelik herhangi bir ibare bulunmamaktadır. Formların doldurması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

## Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmanın verileri SPSS 21 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmada tüm analizler %95 güven düzeyi kısıt alınarak yapılmıştır. Çalışmadaki 1. tip hata düzeyi, %5'tir. Verilerin değerlendirilmesinde, frekans ve yüzde hesaplamaları, sample T testi, tek yönlü varyans analizi ve bu analiz sonucunda farklılığı yaratan grupların belirlenmesinde Tukey HSD testi kullanılmıştır.

## Etik Boyutu

Araştırma Helsinki Deklerasyonu 2008 prensiplerine uygun olarak yapılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili üniversitelerden yazılı izin alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilere uygulama öncesinde araştırmanın amacı ve veri toplama araçlarının doldurulmasına ilişkin bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü olanlara veri toplama formları verilmiştir. Bu çalışmanın yapılması için herhangi bir kurumdan maddi bir destek alınmamıştır.

## Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması  $20,84 \pm 1,32$ , %84,3'ü çekirdek aile yapısındadır. Öğrencilerin %73,4'ünün annesi, %55,06'sının babası ilköğretim mezunudur. Öğrencilerin annelerinin %75,3'ü çalışmamaktadır. Öğrencilerin babalarının %74,2'si herhangi bir işte çalışmaktadır. Öğrencilerin %87,6'sı en uzun yaşadığı yerleşimi birimini kent olarak belirtmiştir. Öğrencilerin %95,5'i bekar, %4,5'i evlidir. Öğrencilerin %78,7'si erkek kardeşe sahip olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %42,7'si toplumsal cinsiyet dersi almıştır. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalaması  $110,60 \pm 13,48$ 'dir. Toplumsal cinsiyet dersi alan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalaması  $114,63 \pm 12,39$ , ders almayan öğrencilerin  $107,60 \pm 13,60$  olup, fark istatistiksel olarak anlamlıdır ( $p=0,014$ ). Çekirdek aileye sahip olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalaması  $109,40 \pm 14,17$ , geniş aileye sahip olanların puan ortalaması  $117,07 \pm 5,86$  olup, aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ( $p=0,01$ ). Annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, annenin çalışma durumu, babanın çalışma durumu, en uzun yaşanan yerleşim birimi, medeni durum ve erkek kardeşe sahip olma ile toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsızdır ( $p>0,05$ ) (Tablo 1).

**Tablo 1.** Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Dağılımı (n: 89)

| Tanıtıcı özellikler                         | n  | Ortalama±SS  | İstatistiksel analiz |
|---------------------------------------------|----|--------------|----------------------|
| <b>Toplumsal cinsiyet dersi alma durumu</b> |    |              |                      |
| Alan                                        | 39 | 114,63±12,39 | <b>p=0,014</b>       |
| Almayan                                     | 50 | 107,60±13,60 | t=2,502              |
| <b>En uzun yaşanılan yer</b>                |    |              |                      |
| Kent                                        | 78 | 109,82±12,66 | p>0,05               |
| Kır                                         | 11 | 116,18±18,06 | F=0,022              |
| <b>Medeni durum</b>                         |    |              |                      |
| Evli                                        | 4  | 110,52±13,76 | p>0,05               |
| Bekar                                       | 85 | 112,25±5,05  | t=-,248              |
| <b>Aile tipi</b>                            |    |              |                      |
| Çekirdek Aile                               | 75 | 109,40±14,17 | <b>p=0,01</b>        |
| Geniş Aile                                  | 14 | 117,07±5,86  | t=-1,986             |
| <b>Anne eğitim durumu</b>                   |    |              |                      |
| Okuryazardeğil-okuryazar                    | 8  | 107,00±16,88 | p>0,05               |
| İlk öğretim                                 | 94 | 111,07±13,15 | F=0321               |
| Orta öğretim ve üzeri                       | 14 | 110,50±13,69 |                      |
| <b>Baba eğitim durumu</b>                   |    |              |                      |
| İlk öğretim                                 | 49 | 110,85±15,06 | p>0,05               |
| Orta öğretim ve üzeri                       | 40 | 110,30±11,44 | t=,193               |
| <b>Erkek kardeşe sahip olma</b>             |    |              |                      |
| Erkek Kardeşi Var                           | 70 | 111,17±13,23 | p>0,05               |
| Erkek Kardeşi Yok                           | 19 | 108,52±14,54 | t=,193               |

## Tartışma

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği kadınının toplumsal statüsünü ve bağlamda da özellikle üreme sağlığını olumsuz etkilemektedir. Birinci basamak sağlık hizmetlerinden başlayarak her aşamada görev yapan ebelere, bu alana ilişkin sorulanların önlenmesi, tespiti ve çözümünde önemli görevler düşmektedir. Bu nedenle meslek hayatına atılmadan önce ebelik öğrencilerinin, farkındalıklarının artırılması, toplumsal cinsiyete ilişkin eşitlikçi bakış açısı kazandırılması gerekli ve önemlidir (Kömürcü vd., 2016).

Çalışmamızda toplumsal cinsiyet dersi alan öğrencilerin, toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının dersi almayan öğrencilere göre yüksek olduğu ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir (p=0,014). Esen yaptığı bir çalışmada (2013), toplumsal cinsiyet konuları üzerine yürütülen bir lisans dersinin etkisini incelemiştir. Çalışma sonucunda, toplumsal cinsiyet konusundaki sistematik olarak verilen eğitimin sonucunda öğretmen adaylarının geleneksel değer yargılarını sorgulamaya başladıkları, kendi yaşamlarından başlayan bir değişim/dönüşüm motivasyonu kazandıkları ortaya konmuştur (Esen, 2013). Uzun et al. (2017), yaptıkları çalışmada toplumsal cinsiyet eğitiminin katılımcıların toplumsal cinsiyet algılarını ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını

olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir (Uzun et al., 2017) Yapılan farklı çalışmalarda da toplumsal cinsiyet eğitiminin, eşitsizliklere karşı farkındalık kazandırdığı belirtilmektedir (Stake, 2006; Stake ve Hoffmann, 2001). Bu sonuçlar doğrultusunda toplumsal cinsiyete yönelik verilen eğitimlerin bireylerin konu hakkında bilgi sahibi olmalarını sağladığı, farkındalıklarını arttırdığı ve toplumsal cinsiyet algılarını olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin temeli küçük yaşlarda aile içerisinde atılmaktadır. Bu nedenle aile yapısı toplumsal cinsiyet algısının şekillenmesinde önemli bir faktördür.<sup>8</sup> Çalışmamızda çekirdek aileye sahip olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının, geniş aileye sahip olanlardan düşük olduğu ve aralarında da anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. ( $p=0,01$ ). Çalışmamızın aksine Kul-Uçtu ve Karahan'ın (2016) yaptıkları çalışmada çekirdek aileye sahip olanların toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının, geniş aileye sahip olanlardan yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermişlerdir (Kul-Uçtu ve Karahan, 2016) Özpulat ise çalışmasında (2017) öğrencilerin aile yapısına göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkı önemsiz bulmuştur (Özpulat, 2017). Bu sonuçlar bireyin toplumsal cinsiyet algısının, aile tipinden çok ailenin benimsediği toplumsal cinsiyet algısından etkilenmekte olduğunu düşündürmektedir.

Çalışmamızda annenin ve babanın eğitim ve çalışma durumu, en uzun yaşanan yerleşim birimi, medeni durum ve erkek kardeşe sahip olma ile toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ( $p>0,05$ ). Elgün ve Yeniçeri-Alemdar'ın (2017) yaptıkları çalışmada da benzer şekilde toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ile ailenin gelir düzeyi, doğum yeri, gelinen coğrafi bölge, anne-baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır (Elgün ve Yeniçeri Alemdar, 2017) Literatürde bu sonuçların aksini gösteren çalışmalar da mevcuttur (Varol, Çiçeklioğlu ve Taner, 2016; Öngen ve Aytaç, 2013). Bu sonuçların bizim çalışma sonuçlarımızla farklılık göstermesi araştırmamızda yer alan öğrenci kitlesinin benzer özelliklere sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

### **Sonuç ve Öneri**

Sonuç olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayanan sorunların önlenmesi ve azaltılmasında sağlık hizmeti veren tüm çalışanların ve özellikle tamamına yakını kadın olan ebelerin önemli görevleri bulunmaktadır. Ancak ebelerin bu görevleri istendik bir şekilde yerine getirebilmeleri için toplumsal cinsiyet kavramı ve kadın sağlığı üzerindeki etkileri biliyor olması gerekmektedir. Bu nedenle eğitimleri süresince öğrenci ebelerin toplumsal cinsiyet konusundaki farkındalık ve duyarlılıklarının artırılması gerekli ve önemlidir. Eşitlikçi bir bakış açısıyla yetişen ebeler topluma bu bakış açısının kazandırılmasında da çok önemli görevlere sahiptirler. Çalışmamızın sonucunda da toplumsal cinsiyet dersi alan öğrencilerin almayanlara göre toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet ve ilişkili kavramların ebelik gibi sağlık hizmetleri veren mesleklerin eğitim müfredatlarına eklenmesi, toplumsal cinsiyet rollerini konu alan hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi ve bu alanda başarı sağlamış ülkelerin programlarının incelenerek, ülkemiz eğitim sistemine uyarlanması önerilebilir.

## KAYNAKLAR

- Akın, A., Demirel, S. 2003. Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi Halk Sağlığı Özel Eki* ; 25(4):3-82.
- Altınova, H.H., Duyan, V. 2013. Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet* ; 24(2):9-22.
- Durgun, C., Gök, G.O. 2017. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği bağlamında Brics & G7 ülkelerinin karşılaştırmalı analizi. *BUJSS* ;10(2).20-32.
- Elgün, A., Yeniçeri Alemdar M. 2017. A study oriented on the communication faculty students' attitudes towards gender roles: Ege University sample. *International Journal of Social Sciences and Education Research* ; 3(3):1054-1067.
- Esen, Y.A. 2013. Study for developing gender sensitivity in pre-service teacher education. *Eğitim ve Bilim* ; 38(169):280-294.
- Giray Şimşek, H. 2011. toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın üreme sağlığına etkisi: Türkiye örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* ; 25(2):119 – 126.
- Haris, K.L., Melas, K., Rodacker, E. 1999. The impact of women's studies courses on college students of the 1990s. *Sex Roles* ; 40(11-12):969-977.
- Kömürcü, N., Yıldız, H., Eylem, T.E., Karaman, Ö.E., Koyucu, R.G., Durmaz., A., Aydın, N. 2016. Attitudes of nursing and midwifery students about gender roles and the perceptions of honor related to women. *International Refereed Journal of Gynaecological Diseases and Maternal Child Health* ; 5(1):22.
- Kul-Uçtu, A., Karahan, N. 2016. Toplumsal cinsiyet algısı ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* ; 5(8): 2882-2905.
- Öngen, B., Aytaç, S. 2013. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları Dergisi* ; 48:1-18.
- Özaydınlık, K. 2014. Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye'de kadın ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* ;14(33):2148-9424.
- Özpulat, F. 2017. Hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* ; 2(2):151-161.
- Sezgin, D. 2015. Toplumsal cinsiyet perspektifinde sağlık ve tıbbileştirme. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* ; 18(1):153-186.
- Stake, J.E. 2006. Pedagogy and student change in the women's and gender studies classroom. *Gender and Education* ;18(2):199–212.
- Stake, J.E., Hoffmann, F.L. 2001. Changes in student social attitudes, activism, and personal confidence in higher education: The role of women's studies. *American Educational Research Journal* ; 38(2):411-436.
- Uzun, Z., Erdem, S., Güç, K., Şafak Uzun, A., Erdem, E. 2017. The effect of education on gender perception and gender role attitudes: An experimental study. *Journal of Human Sciences* ; 14(1):678-693.
- Varol, Z., Çiçeklioğlu, M., Taner, Ş. 2016. Bir tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algı düzeyi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi. *Ege Tıp Dergisi* ; 55 (3):122-128.
- Vatandaş, C. 2007. Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Sosyolojik Konferansları Dergisi* ; 35:29-56.